

I. Ομοιόπτωτοι και ετερόπτωτοι προσδιορισμοί

B2 Οι πτώσεις ως δείκτες για τη σχέση ουσιαστικού και ουσιαστικού

Κείμενο 5 [Για μοντελιστές]

Σας ενδιαφέρει ο μοντελισμός; Αν ναι, το Models Fasma είναι το μαγαζί των θαυμάτων. Θα βρείτε ξύλινες και πλαστικές κατασκευές που θα σας κρατήσουν απασχολημένους πολλές μέρες. Ιστιοφόρα, αεροπλάνα και αυτοκίνητα περιμένουν να μεταμορφωθούν από τα χέρια σας. Στο Models Fasma θα βρείτε ακόμα συλλεκτικά μεταλλικά αυτοκίνητα, μηχανές, αεροπλάνα και όλα τα απαραίτητα σύνεργα για ένα μοντελιστή: χρώματα, αερογράφους, μπογιές. Αν είστε fan, θα βρείτε τηλεκατευθυνόμενα, αυτοκινήτοδρόμους, παζλ, χρώματα.

Ετερόπτωτος προσδιορισμός, γιατί η συγκεκριμένη ΟΦ είναι σε γενική και προσδιορίζει τη λέξη το μαγαζί, που είναι σε ονομαστική.

Ομοιόπτωτος προσδιορισμός, γιατί η συγκεκριμένη ΟΦ προσδιορίζει τη λέξη σύνεργα και είναι στην ίδια πτώση με αυτή (αιτιατική)

- ✚ **Ομοιόπτωτος προσδιορισμός:** Όταν η ονομαστική φράση (Ο.Φ.) που προσδιορίζει μια άλλη βρίσκεται στην ίδια πτώση με αυτή, π.χ. «... σύνεργα... χρώματα, αερογράφους, μπογιές». (πτώση αιτιατική)
- ✚ **Ετερόπτωτος προσδιορισμός:** Όταν η Ο.Φ. βρίσκεται σε διαφορετική πτώση από την Ο.Φ. που προσδιορίζει, π.χ. «το μαγαζί των θαυμάτων». (πτώση γενική)

II. Ετερόπτωτοι προσδιορισμοί

Οι ετερόπτωτοι προσδιορισμοί είναι συνήθως σε πτώση γενική, η οποία μπορεί να δηλώνει:

- α. Τον **κτήτορα** (δηλαδή σε ποιον ανήκει κάτι) και λέγεται **γενική κτητική**.
π.χ. «Το καπέλο του πατέρα μου».
- β. Τον **δράστη** μιας ενέργειας και λέγεται **γενική υποκειμενική**. Λέγεται γενική υποκειμενική, γιατί αν κάνουμε ρήμα το ουσιαστικό που προσδιορίζει, τότε η γενική γίνεται Υ σε ονομαστική.
π.χ. «Ακούγεται το σφύριγμα του ανέμου». (Σφυρίζει το τρένο)

γ. Τον **αποδέκτη** μιας ενέργειας και λέγεται **γενική αντικειμενική**. Λέγεται αντικειμενική, γιατί αν κάνουμε ρήμα το ουσιαστικό που προσδιορίζει, τότε η γενική γίνεται αντικείμενο.

π. χ. «Κατασκευαστής παιχνιδιών». (Κατασκευάζει παιχνίδια)

δ. Τον **τόπο**, π.χ. «Το μέλι της Θάσου είναι εξαίσιο».

ε. Τον **χρόνο**, π.χ. «Τα επιτεύγματα του αιώνα μας είναι θαυματικά».

στ. Τις **διαστάσεις ή μονάδες μέτρησης**, π.χ. «Έχτισε σπίτι με συνολική έκταση διακοσίων τετραγωνικών».

ζ. Την **ιδιότητα**, π.χ. «Μας ακολουθούσαν πουλιά της θάλασσας».

η. Τον **σκοπό ή την χρήση**, π.χ. «Παράγγειλε τα παπούτσια του γάμου».

θ. Την **αιτία**, π.χ. «Τον αρρώστησε ο πόνος του χωρισμού».

III. Ομοιόπτωτοι προσδιορισμοί

Οι **ομοιόπτωτοι προσδιορισμοί** χρησιμοποιούνται για να ορίσουν ακριβέστερα το ουσιαστικό που προσδιορίζουν. Διακρίνονται σε δύο είδη:

A. Αν από το γενικό μας πηγαίνουν στο συγκεκριμένο, τότε λέγονται **επεξήγηση**.

Π.χ. «Θα βρείτε όλα τα απαραίτητα σύνεργα: χρώματα, αερογράφους και μπογιές»

Στην επεξήγηση μπορούμε να παρεμβάλουμε μεταξύ του ουσιαστικού που προσδιορίζεται και του ουσιαστικού που προσδιορίζει τον επεξηγηματικό

σύνδεσμο **δηλαδή** (θα βρείτε όλα τα απαραίτητα σύνεργα, **δηλαδή** χρώματα, αερογράφους και μπογιές)

Β. Αν από το συγκεκριμένο μας πηγαίνουν στο γενικό, τότε λέγονται **παράθεση**.

Π.χ. «Θα βρείτε χρώματα, αερογράφους και μπογιές, όλα τα απαραίτητα σύνεργα»

Στην παράθεση μπορούμε να παρεμβάλουμε μεταξύ του ουσιαστικού που προσδιορίζεται και του ουσιαστικού που προσδιορίζει τη φράση **που είναι** (Θα βρείτε χρώματα, αερογράφους και μπογιές, **που είναι** όλα τα απαραίτητα σύνεργα)

Άσκηση για το σπίτι

Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση:

✚ Σήμερα λείπει ο Γεωργιάδης, **ο καθηγητής Χημείας**.

«ο καθηγητής Χημείας» είναι:

1. Παράθεση.
2. Επεξήγηση.

✚ Τα μάτια **της Ελένης** είναι φοβισμένα.

«της Ελένης» είναι:

1. Γενική υποκειμενική.
2. Γενική κτητική.

✚ Σε λίγο αντικρίσαμε τον Όλυμπο, το πιο ψηλό **βουνό** της Ελλάδας.

Η Ο.Φ. «βουνό» είναι:

1. Ομοιόπτωτος προσδιορισμός στον Όλυμπο.
2. Ετερόπτωτος προσδιορισμός στον Όλυμπο.

✚ Από τον αφρό **της θάλασσας** βγήκε η θεά της ομορφιάς, η Αφροδίτη.

«της θάλασσας» είναι:

1. Γενική υποκειμενική
2. Γενική αντικειμενική.

✚ Πέρασαμε το ποτάμι της Μακεδονίας, **τον Αξιό**.

«τον Αξιώ» είναι:

1. Παράθεση.
2. Επεξήγηση.

✚ Εργάζεται σε αποθήκη καπνού.

«καπνού» είναι:

1. Γενική της ιδιότητας.
2. Γενική του τόπου.

✚ Η ναυμαχία της Σαλαμίνας έγινε το 480 π.Χ.

«της Σαλαμίνας» είναι

1. Γενική κτητική.
2. Γενική του τόπου.